

BATXI 2

07 UNITATEA

15-16. saioak

Windowsen konfigurazioa, segurtasuna eta mantentzea

Nola mantendu sistema erabilgarri eta ondo antolatuta?

Sistema erabiltzeak ez du esan nahi arazo guztien aurrean aukera guztiak aldatu behar direnik. Ezarpenak, pribilegioak eta diagnostiko-tresnak ulertzea da abiapuntua. Unitate honek datuak babesteko eta arazoak arrazoituz aztertzeko irizpideak eskaintzen ditu.

Zer ikasiko duzu?

- Kontu arruntak eta administrazio-pribilegioak bereiztea.
- Aplikazioen eta eguneratzeen jatorria baloratzea.
- CPUaren, memoriaren eta diskoaren datuak interpretatzea.
- Babeskopia, berrezarpena eta berrinstalazioa bereiztea.

Unitatearen ibilbidea

01 Kontuak eta baimen-eskaerak

2

02 Aplikazioak eta eguneratzeak

3

03 Segurtasuna eguneroko erabakietan

4

04 Moteltasuna datuekin aztertzea

5

05 Berreskuratzeko aukerak bereiztea

6

Teoria eta adibide ebatziak. Jarduerak ikastaroaren webgunean egongo dira.

07 UNITATEA

01 / KONTZEPTUAK

Kontuak eta baimen-eskaerak

Kontu bakoitzak bere profila eta ezarpenak izan ditzake. Kontu arrunt batek eguneroko lan gehienak egin ditzake; administrazio-pribilegioak sistemako aldaketa jakin batzuetarako behar dira. Kontu lokala gailuari lotuta dago; Microsoft kontuak lineako zerbitzuekin loturak izan ditzake. Ikastetxeko kontua erakundeak kudeatu dezake.

Erabiltzaile-kontuen kontrolak (UAC) pribilegio handiak behar dituen aldaketa baten aurrean baieztapena edo administratzailearen kredentzialak eska ditzake. Leihoa agertzeak ez du aplikazioa fidagarria dela frogatzen. Eskaera zer ekintzak eragin duen eta zein programari dagokion ulertu behar da.

Eskatutako
ekintza

Pribilegioak

UAC egiaztapena

Baimendu edo
ukatu

Prozesuaren eskema sinplifikatua

Ustekabeko eskaera

Anek dokumentu bat irakurtzea baino ez zuen espero, baina sistemak aplikazio ezezagun bati aldaketak egiteko baimena eskatzen dio. Ez dago eskaera automatikoki onartzeko arrazoirik. Jatorria eta helburua argitu behar ditu; ekipo kudeatuan arduradunari galdetuko dio.

Gogoan izan. Pasahitza identitatea egiaztatzeko da; ez da beste ikasleekin partekatzeko baliabidea. Administrazio-kontua ez da eguneroko lanerako beti beharrezkoa.

07 UNITATEA

02 / KONTZEPTUAK

Aplikazioak eta eguneratzeak

Aplikazio bat instalatzeak fitxategiak eta konfigurazioa gehitzen ditu. Eguneratze batek akatsak zuzendu, bateragarritasuna hobetu edo segurtasun-arazoak konpon ditzake. Kontrolatzaile batek hardwarearekin komunikatzen laguntzen du; ez da edozein webgunetik ausaz deskargatu beharreko fitxategia.

Softwarea iturri ofizialetatik edo ikastetxeak onartutako bideetatik lortzea komeni da. Aplikazio bat kentzeko, sistemaren desinstalatzeko aukera erabiltzen da, haren karpeta eskuz ezabatu beharrean. Windows Update sistemako eguneratzeak kudeatzeko tresna da; zenbait aldaketa aplikatzeko berrabiarazi behar izaten da.

Ekintza	Zergatia
Jatorria egiaztatu	Programa egokia eta espero den argitaratzailea dela ziurtatu.
Eguneratu aurretik lana gorde	Berrabiarazteak lana eten dezake.
Emaitza egiaztatu	Instalazioa amaitu eta aplikazioa ondo dabilela ikusi.
Behar ez dena desinstalatu	Sistema antolatuta mantendu eta lekua askatu.

Eguneratzea deskargatuta dago

Deskarga amaituta egoteak ez du beti eguneratzea aplikatuta dagoela esan nahi. Sistemak berrabiaraztea eskatzen badu, gorde gabeko lana gorde eta une egokia aukeratu behar da. Ondoren, egoera berriro egiaztatzen da.

Gogoan izan. Ekipo kudeatuetan aukera batzuk blokeatuta egon daitezke. Horrek ez du esan nahi ikasleak gaizki jardun duenik.

07 UNITATEA

03 / KONTZEPTUAK

Segurtasuna eguneroko erabakietan

Datuak babesteko neurriak osagarriak dira: saioa blokeatzea, pasahitz sendoak erabiltzea, softwarea eguneratzea, fitxategien jatorria aztertzea eta babeskopiak egitea. Antibirusak mehatxuak antzematen laguntzen du, baina ez du erabaki guztien zuzentasuna bermatzen.

Suebakiak sareko trafikoa kontrolatzen laguntzen du. Zifratzeak datuak gakoa gabe irakurtzea zailtzen du. Diskoaren zifratzea aktibatuta badago, berreskuratze-gakoa garrantzitsua izan daiteke matxura edo konfigurazio-aldaketa baten ondoren. Gako hori ez da jardueren frogetan edo pantaila-argazkietan partekatu behar.

Kontua eta saioaren babesa

Eguneratutako sistema eta aplikazioak

Sarbideak eta sareko babesa

Egiaztatutako babeskopia

Fitxategiaren itxura engainagarria

argazkia.jpg.exe izeneko fitxategiak .exe du azken luzapena. Ez da argazki arrunta izatearen froga, izenean jpg agertu arren. Luzapenak erakusteak eta jatorria egiaztatzeak zer irekitzen ari garen ulertzen laguntzen dute.

Gogoan izan. Babeskopia eta zifratzea osagarriak dira: lehenak galeretatik berreskuratzen laguntzen du; bigarrenak baimenik gabeko irakurketatik babesten du.

07 UNITATEA

04 / KONTZEPTUAK

Moteltasuna datuekin aztertzea

Ataza-kudeatzaileak prozesuei eta baliabideen erabilerari buruzko informazioa erakusten du. Prozesuen ikuspegia eta errendimenduaren ikuspegia baliagarriak dira CPUaren, RAMaren eta disko-jardueraren egoera alderatzeko. Datu horiek une batean edo tarte batean neurtzen dira; aldatu egiten dira.

Disko-jarduera handia eta diskoko espazio okupatu handia ez dira neurri bera. Lehenak irakurketa edo idazketa lan handia adieraz dezake; bigarrenak datuek zenbat leku hartzen duten. Prozesu bat amaitu aurretik haren eginkizuna ezagutu eta gorde gabeko lana kontuan hartu behar da.

Baliabideen erabilera: adibide didaktikoa

CPUa		18 %
Memoria		92 %
Disko-jarduera		70 %

Eredu didaktikoaren irakurketa

Irudian CPUa % 18an dago, memoria % 92an eta disko-jarduera % 70ean. Memoria-presioa aztertzeko arrazoia dago, baina irudi bakarrak ez du kausa frogatzen. Zein aplikaziok erabiltzen duen memoria eta datuak denboran nola aldatzen diren begiratu behar da.

Gogoan izan. Ez amaitu prozesu ezezagun bat izen arraroa duelako. Sistemaren edo beste erabiltzaile baten lanaren parte izan daiteke.

07 UNITATEA

05 / KONTZEPTUAK

Berreskuratzeko aukerak bereiztea

Arazo bat agertzean, lehenik haren hasiera, errore-mezua eta azken aldaketak identifikatzen dira. Batzuetan aplikazioa berrabiaraztea edo ezarpen bat zuzentzea nahikoa da. Berreskuratze-aukera sakonagoek aplikazioak, ezarpenak edo datuak alda ditzakete; aukeratutako modalitatea irakurri behar da.

Sistema leheneratzeak sistemako aldaketak desegin ditzake, baina ez da dokumentuen babeskopia. Ordenagailua berrezartzeak Windows berrinstalatzeko du, eta fitxategiak mantentzeko edo kentzeko aukerak izan ditzake; aplikazioak kentzea ere gerta daiteke. Instalazio garbiak hautatutako helburuko datuak ezaba ditzake.

Helburua	Aukera mota	Aurretik kontuan hartu
Dokumentu galdua	Babeskopiatik berreskuratu.	Kopiaren data eta edukia.
Azken aldaketaren arazoa	Berreskuratze-aukera egokia aztertu.	Zein aldaketa desegingo den.
Sistema berriro prestatu	Berrezarri edo berrinstalatu.	Fitxategiak, aplikazioak eta lizentzia.

Dokumentua falta da

Anek dokumentu bat ezabatu du. Windows berrinstalatzea ez da dokumentua berreskuratzeko lehen aukera. Paperontzia, beste kokapenak eta egiaztatutako babeskopiak aztertzea da egokiagoa.

Gogoan izan. Ikastaroan erabakiak kasu didaktikoekin aztertuko dira. Benetako ekipo kudeatu batean arduradunak onartu eta prestatu behar ditu aldaketa sakonak.

Idea nagusiak

- Administrazio-pribilegioak zeregin zehatzetarako erabiltzen dira.
- Eguneratzea, babeskopia eta sarbide-kontrola neurri osagarriak dira.
- Errendimendua diagnostikatzeko baliabideak eta denborako bilakaera alderatzen dira.
- Berreskuratze-aukera bakoitzak ondorio desberdinak ditu.

Oinarrizko hiztegia

Terminoak	Esanahia
Profila	Kontuaren datu eta ezarpen pertsonalen multzoa.
UAC	Pribilegio handiko aldaketak kontrolatzeko mekanismoa.
Eguneratzea	Softwarearen bertsio edo osagaien aldaketa.
Suebakia	Sareko trafikoa kontrolatzeko sistema.
Zifratzea	Datuak gako baten bidez babesteko eraldaketa.
Ataza-kudeatzailea	Prozesuak eta baliabideen erabilera aztertzeko tresna.
Berrezarpena	Sistema berriro prestatzeko prozesua, aukeren arabera.
Berreskuratzea	Datuak edo sistemaren funtzionamendua lehengoratzea.

Iturriak eta sakontzeko baliabideak

Microsoft: erabiltzaile-kontuen kontrola (support.microsoft.com)

Microsoft: Windows berreskuratzeko aukerak (support.microsoft.com)

Microsoft: memoriaren eta prozesuen neurketak (learn.microsoft.com)

Microsoft: Windowsen eguneratze-prozesua (learn.microsoft.com)

Kontsulta-data: 2026-10-27. Kanpoko iturriek beste hizkuntza batzuk erabiltzen dituzte. Azalpenak, adibideak eta eskemak ikastaro honetarako prestatu dira.